JAMK Journal of Health and Social Studies
JAMK-JHSS e-journal
ISSN 2490-029X
Journal homepage: https://verkkolehdet.jamk.fi/jhss/

Yhteisöllisyys kantaa seniorityössä

*Vesa Vainiomäki[1] * and Maarit Heikkilä[1]*

[1]*JAMK University of Applied Sciences, Finland*

Opettajan näkökulma:

Yhteisöllisyys seniorityössä, mitä se parhaimmillaan tarkoittaa? Tämän julkaisun tavoitteena on kertoa kolme eri näkökulmaa ikääntyneiden yhteisöllisyyteen. Opettajan näkökulma, opiskelijan näkökulma sekä omaisen näkökulma.
Näin seniori-ja vanhustyön opettajana JAMK:ssa me pohdiskelemme opiskelijoiden kanssa miten Suomi selviää 2030, kun joka kolmas suomalainen on yli 65-vuotia, miten turvaamme heidän palvelut ja heidän selviämisen täällä Suomessa. Monesti törmäämme yhteisöllisyyteen, miten se voisi auttaa ja Keski-Suomessa on tähän myös panostettu JASO-talojen konseptilla.
Sosionomi AMK-opiskelija Maarit Heikkilän ensimmäinen harjoittelu osui juuri JASO-asuntoihin ja se oli hänen ensi kontaktinsa ikääntyneiden asumismuotoon. Puhutaan siis asumisoikeus-asunnoista plus 55 vuotta täyttäneille. Taloihin on rakennettu yhteisöllisiä tiloja, jotka ovat kaikkien käytössä. Samoin talojen sijainti on sellainen, että ikääntyvien tarkoitetut palvelut löytyvät läheltä mm. nyt Jyväskylän Vaajakoskelle rakennettu kohde sijaitsee samassa korttelissa missä on Vaajakosken uusi terveysasema.
Harjoittelupaikkana Maarit Heikkilän mukaan JASO oli uusia ajatuksia herättävä. Eli näin voi ikääntyneet asua ja samalla saada yhteisöstä turvaa. Taloissa toimii toiminnanohjaaja joka järjestää asukkaille sosiaalista toimintaa mm. teatteriretkiä, taidenäyttelyitä, porinapiirejä jne. Puhutaan siis ihan tavallisesta elämästä omassa kodissa.

Opiskelijan näkökulma:

Aloittaessani työharjoitteluni alkuvuodesta 2018 Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jasolla Kuokkalan ja Huhtasuon ILONA- senioritaloissa aikaisempi kosketuspintani ikääntyneiden parissa työskentelyyn oli hyvin vähäinen, sitä ei ollut. Varsin pian harjoitteluni alkamisen jälkeen tunsin, että olen osallisena jossain hyvin tärkeässä. Jaso-talojen pääperiaate kaikessa asukastoiminnassa on, että kaikki toiminta lähtee asukkaista itsestään. Kyseessä on yhteisöllisen senioriasumisen malli, jossa asukkaiden aktiivisuus, tyytyväisyys ja arkielämän sujuminen heijastelevat asukkaista. Harjoitteluni aikana moni asukas mainitsi, että yksin ei ehkä tulisi lähdettyä mutta yhdessä kyllä mennään ja tehdään. Asukkaiden osallistumisaktiivisuus yhteisiin toimintoihin ja päivittäinen sosiaalisten kontaktien määrä herättivät positiivisessa mielessä huomioni. Tarjoukseni keittää asukkaille päiväkahvia sivuutettiinkin jo heti alkuunsa. Jason ajatus on, että jokainen tekee mahdollisuuksien mukaan itse, luonnollisesti toimintakykynsä sallimissa rajoissa.
Kysyessäni asukkailta Jasolla viihtymisestä lähes kaikkien puheissa nousivat esiin paitsi turvallisuus myös seura. Yksin ei tarvitse olla jos ei itse sitä halua. Asukkaiden jokapäiväiset päiväkahvit tuovat jo itsessään, ilman sen suurempaa ”ohjelmaa” ihmisiä päivittäin yhteen. Yhteisön kannatteleva voima ja asukkaiden toisilleen antama keskinäinen apu esimerkiksi kaupassa käynnin suhteen tulivat minulle harjoitteluni aikana muutenkin tutuksi. Jasolla asukkaiden yhteisöllisyys toimii kuin turvaverkko - vastuu ja toisinaan huoli toisista ihmisistä
nousee erityisesti tilanteissa, joissa joku asukas ei lähdekään tavalliseen tapaan lenkille, tai osallistu yhteiseen toimintaan. Vaikka suurin osa talojen asukkaista oli hyväkuntoisia ikääntyneitä, osalla kävi kotihoito useita kertoja vuorokaudessa, osalla henkilökohtainen avustaja. Yhteiskunnan kannalta Jasolla asumisen myönteiset vaikutukset näyttäisivät moninaisilta. Yksinäisyyden väheneminen, pidentynyt toimintakyky ja kotona asuminen mahdollisimman pitkään vähentävät julkisten palveluiden tarvetta tai jopa osittain poistavat niitä.
Jasolle muuttaessaan jokaisella asukkaalla on takanaan paitsi eletty elämä ja tämä hetki, myös oletettu tulevaisuus. Jokaisella on mahdollisuus paitsi omaan tilaan ja yksityisyyteen myös yhdessä tekemiseen ja osallisuuteen. Osallistumisasteensa saa jokainen päättää itse. Vaikka tarkastelunäkökulmani oli opiskelijan, yhteisöllinen senioriasuminen näytti omaan silmääni sellaiselta vaihtoehdolta, johon olisi itsekin ihana päästä asumaan ikääntyneenä. Harjoitteluni myötä myös oma arvostukseni ikääntyneisiin, eläviin tietopankkeihin kasvoi entisestään.

Omaisen näkökulma:

Tässä samassa tulee myös omaisen näkökulma, seuraan läheltä omien vanhempieni muuttoa JASO-taloon ja miten hienolla tavalla yhteisöllisyyttä on rakennettu jo ennen kuin koko talo on valmis. Uusilla asukkailla on useita tapaamisia ennen varsinaista muuttoa yhteisöllisessä hengessä. On ollut mm. pikkujoulut, harjannostajaiset sekä yhteiset tapaamiset rakennuttajan ja asukkaiden kanssa. Kaikissa JASO-asunnossa on tv:ssä JASO-kanava mistä näkee päivän ohjelman ja kuka tahansa voi siihen osallistua oman kiinnostuksen mukaan. JASO-talossa voi asua siihen asti kun kotihoidon palvelut riittävät, esim. silloin tulee asumiseen muutos mieleen kun muistisairaus etenee ja tulee karkailuja tai sitten asiakas tarvitsee sairaalatasoista hoitoa, mitä ei voida kotona toteuttaa. Mutta kaikki kotihoitoon liittyvät palvelut, omaisten antama apu sekä yksityinen apu mitä asiakas kotiinsa tarvitsee voidaan toteuttaa JASO-taloissa.
Omaisen näkökulmasta voin sanoa, että on ollut ilo seurata 70 vuotiaiden vanhempieni muuttamista JASO-taloon. Alkuvaikeuksien jälkeen olemme samalla kartalla mm. isäni loppujen lopuksi hyväksyi ratkaisun, siten että oli todella tyytyväinen että taloon tuli autohalli, pääsee siis suoraan hissillä

* *Corresponding author e-mail address*: vesa.vainiomaki@jamk.fi
Peer review under responsibility of JAMK Journal of Health and Social Studies.

URN: http://urn.fi/urn:nbn:fi:jamk-issn-2490-029X-6
Citation: Vainiomäki, V., Heikkilä, M. (2018) Yhteisöllisyys kantaa seniorityössä, JAMK Journal of Health and Social Studies, e184.

autolta oman asunnon kerrokseen. Toinen mitä olen perusteluna käyttänyt vanhemmilleni, että samaiseen kortteliin rakentuu Jyväskylän uusin terveysasema, Vaajakosken terveysasema laboratoriopalveluineen, niin että labraan voi lähteä vaikka suoraan sängystä, koska matka on todella lyhyt ja ei tarvitse pitkiä aikoja pidättää mm. jos on virtsakokeeseen menossa. Samoin Vaajakosken JASO-korttelissa on kaikki palvelut todella lähellä mm. Vaajakosken uimahalli, useita partureita, apteekki, päivittäisruokakauppoja, ihan kävelyetäisyydellä, joten jos joskus ei ole enää autoa niin pärjää myös ilman sitä. Vaajakosken JASO-talolta on myös suora paikallisbussi yhteys Keskussairaalaan sekä uuteen Sairaalaan, mikä on jatkoa ajatellen erinomainen asia, ei tarvitse mm. kalliita taksikyytejä käyttää.

Voin todella todeta omaisen ja opettajan näkökulmasta, sekä opiskelijan näkökulmasta, että yhteisöllisyys kantaa seniori-iässä. JASO-talot on myös sosionomi-opiskelijalle erinomainen työssä oppimisen paikka. Siellä, jos missä tehdään asiakaslähtöistä sekä monialaista yhteistyötä.